

geometriske
den eks-
t-området

ca.

dreven ja-
en rekke
lima i det
også vært
vanskelige
um i Su-
Singapore
forhold

ge.

Aeroklubb
flyhavner
kommuni-
klubben
kapene og
relativt en
ekte først
let første
ghavn. —
slagt pro-
k at
p. ster-
Aeroklub
titten har

d fly.

N land
mene om
et nu er
er ikke så
lang tid
me

r nu
op- og
n som vi
struert så
or at den
— Med
en i hver
sig å kun-
uftvåbenet
i stor be-
yngre ud-
uvelsomt

Boeings siste nye på markedet var
det reaksjonsdrevne 6-motorige bom-
bely, «Stratojet». Det foretok sin
første flukt i lufthavet for en tid
tilbake.
«Stratojet» er utvilsomt det mest

ekstreme bombefly, som er bygget
hittil, og tross en spennvidde på
ikke mindre enn 35 meter ligner
maskinen svært meget på en hyper-
moderne jager. Vingen er svært
tynn og smal og har utpreget pil-

form. Slike vinger er betalt tak-
ket og har en vingens-pullform,
av de mest avanserte detaljer
og «stratojet» er plasseringen av
6 General Electric aggregater.
Fire av motorene er parvis opphengt
i 2 motorgondoler som sitter under
vingen og står langt fremfor vingens
kant. De resterende aggrega-
ter er montert i vingespissene. På
begge sider av den 35 meter lange
flykroppen sitter 10 flamm-utblå-
ningsmunnstykker for 10 stråletrak-
tor. Disse kan i løpet av 14 sekun-
der gi en total trekkraft på
8 170 kg.

Denne flyen er bygget i Japan
og har en lengde på 30 meter, en
de i praksis 100 meter.
«De sju motorene på hver side
med en effekt på 2 200 hestekrefter
etter på seg, og de sju andre
de vil utgjøre 14 000 hestekrefter
reaksjon er frakt for seg selv til
å ta av jorden. På denne måte vil
den være mot den gamle reaksjons-
interne i 1. verdenskrig, der de
er ferdig og prøvet.

Det er det nye på markedet som
har et bruk for dette formål, av
hvis sikkerhet, vi tidligere vil
framføre en utvalgt, skriver «Den
Konservative», Generalresponden-
en. Som betyr at ekspedisjons-

I
med
Gri-
Dan-
følg-
stør-
som
eksp-
uter
De
gan-
med
eks-
Zml-
ter
und-
arbe-
pro-
sker
Eks-
med
utp-
Fi-
radi-
Gri-
vil
del-
tid-
fly
D
kon-
sett
nes
har
stør-
dit-

I
dag
et
et-
stre-
tern
åke
en
mo-
B
som
til
bud
ove-
ops-
nen
vel-
de

le

Centraladministrasjonen, Høiesterett og motstandsbevegelsen. IV. 102046

Høiesterettsdommen av 25. oktober 1940:

— Av direktør LORENTZ VOGT —

Hvordan stille så domstolene sig? —
Fant de å burde behandle jøssingenes
angrep på NS som særlig svære forbryn-
delser — eller frifant de etter beste evne?
Alle muligheter stod åpne. Men hvilken
blev valgt?

Der foreligger så vidt nærværende
forfatter vet, ingen samlet oversikt over
de falne domstolsavgjørelser. Høiesterett
trådte relativt tidlig tilbake.

Imidlertid er der en høiesterettsdom
av 25. oktober 1940 — en måned efter
Administrasjonsrådets avsettelse, som
forteller en del. Dommen er inntatt i
Rettstidende for 1940, side 516—519.
Dommens innhold resumeres av Rets-
tidende således:

«Fem gutter i alderen 17—20 år blev for le-
gemaforuermelse mot medlemmer av Nasjonal
Samling, som forlot et møtelokale, av herreds-
retten gitt dettinget fengselsstraff. Høiesterett
skjerpert straffen til ubetinget under henvisning
til generalpreventive hensyn og disses vekt un-
der de nuværende forhold.»

Høiesterettsdommen var enstemmig.
Førstevoterende, hvortil de øvrige slut-
tel sig, var høiesterettsdommer Henry
Larsen. De øvrige voterende var høiester-
rettsdommerne Næss, Aars, Allen og
Boye. Pointet i voteringen er følgende
uttalelse fra høiesterettsdommer Henry
Larsen:

«Samtlige tiltalte er i en alder mellem 17—
20 år og er tidligere ustraffet. Høiesterett har
alltid funnet å burde utvise forsikthet, når
det gjelder å idømme så unge personer ube-
tinget fengselsstraff. Jeg erkjenner også vekten
av de særlige grunner som av forhørretten an-
føres for i nærværende tilfelle å utsette straf-
fens fullbyrdelse (betinget dom). — (Disse
grunner er ikke gjengitt i Rettstidende.) — Men
det må på den annen side også erkjennes at
de rådende forhold stiller strengere krav enn
vanlig til enhver med hensyn til ro og disiplin,
og jeg mener at det må være riktig at dette

syn også får uttrykk gjennom straffepensens be-
handling av lovovertrædelser av den art det her
gjelder.»

Det fremgår av saken at der hadde
vært en hirdopmarsch ved Porsgrunn.
Efter denne hadde der vært en fest og
etter denne var endel NS-folk blitt over-
falt og prylt, bl. a. var fylkesfører Per
Dahlen blitt sparket i enden — en i og
for sig høist sympatisk handling, som
sikkert idag gleder de fleste menntester
i Telemark fylke. Noen større skade
hadde dog ingen av NS-folkene lidt. Po-
litiel hadde på forhånd hensillett til
Dahlen og hans folk å gå ut en sidedør,
hvorved hele levetet vilde vært und-
gått. Høiesterett fant at det rettalig sett
var hans (Dahlens) selvfølgelig plikt å
etterkomme denne henstilling. Til tross
herfor dømmes fem unge gutter til ube-
tinget fengselsstraff.

Idag nyder de sikkert beundring i na-
sjonale kretser. Begrepet generalpreven-
tive hensyn varierer fra tid til annen.

Dommen er ikke omtalt i Ferdinand
Schjelderups bok «Kampen for retten,
Høiesterett 1940», hvor det også vilde
være vanskelig å få den innpasset i sam-
menheng. Den gir imidlertid et klart
billede av Høiesteretts opfatning i 1940
ennu en måned efter den berømte 22.
september. Høiesterett mente fremdeles
25. oktober 1940 at jøssingforfølgelse av
NS-folk måtte slås ned og straffes
strengere enn efter vanlig retspraksis
før okkupasjonen. Hadde Høiesterett
hatt en annen opfatning, kunne den gitt
dette et klart uttrykk, f. eks. i følgende
ord:

«Retten mener at der i formildende retning
må tas hensyn til den nasjonalsinnede ungdoms
berettigede reaksjon overfor de landsforrædere
det her gjelder.»

Det vilde fremkalt en katastrofe. Men
er det ikke det man nu mener det vilde
ha vært riktig å framkalle? Hadde ikke
Høiesteretts medlemmer hørt Terbovens

tale av 25. september? Nu, så langt var
det ikke nødvendig å gå. Høiesterett
kunne ganske enkelt ha henholdt sig til
herredrettens dom med de betingede
straffer. Men Høiesterett ønsket å få
slutt på jøssingopptøiene. Det skulde her-
ske ro og orden også efter 25. september
1940. Denne dag inneholdt nemlig ikke
det skille som man senere har villet ha
det til. På annen måte kan Høiesteretts
opptreden den gang ikke forklares.

Det har likeså lidt med denne frem-
stilling som med de tidligere vært hen-
sikten å rette mot angrep på bestemte
personer eller institusjoner. Målet er å
skaffe en overblik over og sammenheng
i utviklingen. Enhver fremstilling van-
skeliggjøres ved myndighetenes mørk-
leggingspolitikk. Men efter hvert kom-
mer dog dokumentene frem. Det tar tid,
og till en viss grad virker den måte
hvorpå de kommer frem, grusom. De
i en tidligere artikkel nevnte sirkulærer
fra Kirkedepartementet har lenge gått
fra mann til mann som illegalt skrift.
Slett isolert virker de like skatterende. I
lys av Høiesterettsdommen av 25. okto-
ber 1940, blir de straks mere forståelige.
Får man frem alle dokumenter fra Cen-
traladministrasjonen — iallfall fra tiden
før 1. februar 1943 — vil man klart
kunne påvise hvorledes de ansvarlige
myndigheter har holdt igjen overfor
megen ungdom som vilde gå på
beinnhugende allierte i okkupasjonen.
første år. Denne de ansvarliges opptreden
fortalte sig som en kamp mot selve den
nasjonale bevegelse. Det blev ungdom-
men som vant seieren, fordi de ei et li-
vets rett. Men det var de ansvarlige
menn som sørget for at verdene — såvel
de åndelige som de materielle — ikke
blev ofret unødig. Tapene kunne bli stø-
re nok allikevel. Men om dette var riktig
eller galt nasjonalt sett, skal nærværen-
de forfatter ikke dømme.

LORENTZ VOGT

TB 5.2.48